

A 231
3

00. J.

Hist.

III

C. 2.

6

f

RECTORE ACADEMIÆ MAGNIFICENTISSIMO;
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DOMINO FRIDERICO,

PRINCIPE HEREDITARIO
DVCATVS MECLENBURGICI,
PRINCIPE VANDALORVM, SVERINI, AC RACEBURGI,
COMITE SVERINENSI,

ROSTOCHII, ET STARGARDIÆ TERRARVM
DOMINO,

PRINCIPE, AC DOMINO
NOSTRO LONGE CLEMENTISSIMO,

FESTVM PASCHALE
RESVRRECTIONI CHRISTI SACRVM,
MORE CONSVETO INDICIT,
ILLVDQVE

PIE, ET DEVOTA MENTE, CELEBRANDVM
CIVIBVS ACADEMICIS

EX RATIONE OFFICII,
GRAVITER COMMENDAT,

SIMVL ETIAM,
DE CONCLVSIONE,

A MORTVORVM RESVRRECTIONE

AD
RESVRRECTIONEM CHRISTI,

VALIDA. I COR. XV. 13. 16.

PAVCA COMMENTATVR

ACADEMIAE PRO-RECTOR
IOAN. HENRICVS BECKER,

S. S. THEOL. D. ET P. P. O.

ROSTOCHII,
TYPIS I. I. ADLERI, SEREN. DVCIS AVL. & ACAD. TYPOG.

Natiuitas nostri sospitatoris, Ciues honoratissimi! sicut initium est magni operis redemptorii, passio et satisfactio medium; mors finis; ita illius, et effectus salutis nostrae obfignatio, resurrectio Christi est. Per hanc enim, *ἡμεῶν* pro nobis solutum, a DEO plene acceptatum, et infiniti valoris inuentum, hinc nostram cum DEO conciliationem complete peractam, et in sponse desideratum nihil esse, certitudinem habemus inuictam. Quare Apostolus, *Christum propter nostra quidem peccata mortuum, at propter nostram iustitiam resuscitatum esse*, ait Rom. IV. 25. et Petrus, I Ep. I. 3, *DEVM nos regenerasse*, docet, *in spem viuam per resurrectionem Iesu Christi ex mortuis, in hereditatem incorruptibilem, etc.* Itaque totius euangelii complementum et sigillum, solatii item, speique fidelium, fontem qui resurrectionem Christi adpellauerit, non sane errauerit. **Huic enim do.**

dogmati, veritatiq; maxime fundamentali, velut angulari lapidi, superstructa est ecclesiae N. T., ex omnibus terrae populis, per praedicationem apostolicam, vocatio, et collectio. Iesum enim Messiam, et saluatorem adnunciantes, fidemque in eum collocandam esse, docentes, apostoli ad vitam Christi, ad triumphum, ad gloriam, atque potestatem, qua cuncta gubernet, ecclesiae caput *Eph. I. 22*, & rex regum, cuius pedibus pater omnia subjecerit, *Pf. VIII. 7 sqq.*, omnium primo prouocarunt, *Aet. II. 24. 32 sqq. III. 21. V. 30 sqq. X. 40 sqq.*; immo, Christum resuscitatum adnunciare, doctrinae initium fecerunt; siquidem, in mortuum quis fiduciam collocabit, a mortuo quid expectabit hominum vllus? Eosdem gratiae praecones per orbem mittere, ecclesiamque N. T. inter gentes condere, nec ante exhibitum Messiam, nec statim sub eius in carnem aduentum, nec ante eius passionem, et mortem expiatoriam, sapientiae diuinae placuit: sed peractis iis, quae ad opus redemptorium spectabant, omnibus, post resurrectionem Christi, et ascensionem in coelos: tunc demum coepit vniuersalis euangelii praedictio; qua *DEVS Iehovah locutus est, et vocauit terram ab ortu solis vsque ad eius occasum. Pf. L. 1.* Abiens e mundo apostolis Christus dixit: *Data est mihi omnis potestas in coelo et terra; euntes ergo discipulos facite omnes gentes, Matth. XXII. 19.* Eousque etiam miraculosus Spiritus S. aduentus, extraordinariis testes lesu donis replens, miracula patrandi etiam facultate eos instruens, sapienter dilatus est, *Aet. I. 8. Iob. XV. 26. XVI. 7. conf. Io. VII. 38. 39.* vbi missio Spiritus S. ad tempus glorificationis Christi refertur. Simulac autem Spiritus S. in apostolos effusus erat, hi statim verbi praeconio publice, et quauis occasione, vacare, hominesque ad Christum, vt resuscitatum, vocare incipiebant. *Aet. II. 4 sqq. 14 sqq.* Cum tanti ponderis de resurrectione Christi coelesti, fulciatque omnem nostram fidem, et spem vitae aeternae: mirum nemini videbitur, eam pridem fuisse, et esse hodiernum, diabolo, eiusque focis, sudem in oculo, esseque, in factio, tanta virulentia oppugnatam. Postquam sepulcri Christi

Christi custodia et obsignatio publica, quae praenunciationem fospitatoris, de sua resurrectione tertio die euentura, eludere debebat, elusa ipsa esset, terrae concussionem, ab omnipotentia DEI excitata, sigillum rumpente, & sepulcri ostio prouolutum ingentis molis lapidem violenter remouente, descendente simul de coelo angelo domini, in fulguris claritate adparente, custodes terrente, immo quasi mortuos prosterrente, et tandem in fugam pellente: mendaciorum pater. exanimum corpus Christi a discipulis eius suffuratum esse, etiamsi illud nec vlllo modo esset probabile, nec possibile. in vulgus spargi curabat. *Matth. XXVII. 11 sqq.* Absurdam illam fabulam, seria refutatione longe indignissimam, repetiere tamen subinde Christiani nominis hostes iurati, Christum resurrexisse, pernegantes, CELSVS, PORPHYRIVS, IVLIANVS, et eius farinae olim plures; recentius SPINOZA, et eius asseclae; hodie ingens Deistarum caterua, e quibus WOOLSTONVM, COLLINVM, et EDELMANNVM equis ignorat? Resurrectionem Christi, nescio quibus, mox in Euangelistas, mox in Christi discipulos, congestis calumniis, miserisque commentis infestant, rident, detorquent. EDELMANNVS tamen a reliquis in hoc differt, quod, in terrae motu, supra memorato, corpus Christi terrae voragine absorbitum et aeternum sepultum esse, garrat: *der Leib Christi sey verschüttet, das er nicht mehr zu finden gewesen!* vid. *ejusdem Glaubens-Bekändtnis*, p. 196. Sint DEO laudes immortales, quod resurrectionis Christi historia ab Euangelistis illo tenore iisque circumstantiis, tradatur, quae mendacem et empactam etiam hunc mendacii statim possint conuincere. Corpus enim Christi qua ratione terra poterat obrui, *verschüttet worden seyn?* nec ipso sepulcro, nec spelunca, vbi latebat, laesis, et e terrae motu dilapsis? Atqui mulieres hanc intrabant illaeram, et cum discipulis illud inspiciebant, *observantes, vbi jacuerit corpus Christi, videntesque lintea, cum sudario, conuoluta, et ad later sepulcri posita.* *Io. XX. 5 sqq.* Sed mauult EDELMANNVS, historiam totam commentum esse, et fabulam; narrationem de sepulcri vigilum relatione, de mendacio sacerdotum, quasi corpus

corpus Christi clam fuerit subreptum, nec prudentiae sacerdotum et synedrii, nec vigilantiae et dexteritati Pilati respondere, praetextens. Hinc ait: *es seyn verlogene Pfaffen gewesen, die auf Conto der Euangelisten, lange nachihrem Tode, der abergläubischen Welt so was fürgelogen; porro: die Auferstehung Jesu nach dem Fleisich sey ganz vnd gar nicht nöthig, vnd bleibe eine ewige Lüge!* l. c. p. 199.

Verum, mihi iam non constitutum est, illa absurda confutare, et veritatem resurrectionis Christi a calumniis hostium, siue antiquiorum siue recentiorum, vindicare. Praestiterunt illud dudum, et hodiernum, alii viri longe doctissimi, satis solide, et in tanta copia, vt maior omnino sit scriptorum, resurrectionem Christi demonstrantium, quam, eam impugnantium, seges. Adeo veritati diabolus non nocuit, vt potius, illam magis confirmandi, et in tuto collocandi, occasionem, vel inuitus, subministrauerit. SPINOZAE virus eneruauit DN. FRID. ERNEST. MEISS, *de resurrectione Christi contra Spinozam, Schleusingae 1711.* Item D. ES. FRIDER. WEISSENBORN, *de negatione resurrectionis Christi detestanda, Jen. 1735.* WOOLSTONVM, et SPINOZAM capistravit S. R. D. SALOMON DEYLINGIVS, in *tr. Veritas resurrectionis Christi aduersus Spinozam et Woolstonum adserta, Reperitur in Obseru. ejus Miscell. T. III. P. II. Obs. 17.* Legi etiam contra WOOLSTONVM meretur THOMAE SHERLOCKII, *Archi-episcopi Cantabrigiensis*, libellus in nostram vernaculam a DN. M. IOH. ADAM SCHIER translatus: *Gerichtliches Verhör der Zeugen der Auferstehung Jesu.* EDELMANNI de resurrectione Christi calumnias confutauit S. R. DN. IOH. CHRISTOPH. HARENBERG, *in der gereteten Religion, oder Widerlegung des Glaubens-Bekänntnisses Joh. Christ. Edelmanns. T. II. Sendschreiben XLII.* Omitto plures.

Nos, C. H., diuinam, de gloriosa, nobisque adeo salutari, resurrectione Christi, veritatem, infallibili diuino eloquio, tam prophetico, quam historico-euangelico, nixam, et

vel rigorosissimum rationis examen sufficientem, firmiter credimus, et candide profiteamur. Character Evangelistarum et Apostolorum, quem contra Deistas, et infideles iustissime vrgent nostrates, et, qui talis est, vt illi in suspensionem falsi nulla vnquam ratione possint adduci, resurrectionis Christi veritatem in tuto collocat. Paulus Apostolus, et nominis, et doctrinae, et resurrectionis Christi, antea aduersarius calidissimus, coelitus tamen ab ipso Christo, illi apparente, tractus (hinc testis talis, contra quem nihil potest excipi, demonstrante DN. LYTTLETON in tr. a DN. LEMKERO germanice verso: *die Bekehrung, und das Apostel-Amt Pauli, ein Beweis der Wahrheit der christlichen Religion*) hoc fidei dogma tradens et confirmans, ipse fatetur: se, et reliquos Christi testes falsos inuentum iri, si testentur de DEO, quod resuscitauerit Christum, quem non resuscitasset, 1 Cor. XV. 11. Nos proinde etiam in resurrectione Christi totum reponimus fundamentum futurae aliquando beatae nostri corporis ad vitam aeternam resurrectionis. Hanc idem Apostolus, excitato Cap. XV. 1 ad Cor. docet, atque confirmat, illatione directa, qua, resurrectionem fidelium illius fructum et consequens esse, intelligitur; Illam autem, vti videri posset, illatione indirecta, nempe a resurrectione fidelium desumpta. Ita enim ait v. 13. *Quod si resurrectio mortuorum non est; neque Christus resuscitatus est!* et v. 16, *si mortui non resurgunt, neque Christus resuscitatus est!* Incongrua nimirum alicui videri posset haec apostoli argumentatio, qua, a resurrectionis nostrae affirmatione, vel negatione, concludit ad resurrectionem Christi affirmationem, vel negationem; rectiusque videretur, concludere postea, a Christi resurrectione ad nostram. Resurrectio enim fidelium aut adstruitur, aut destruitur ex affirmatione, vel negatione resurrectionis Christi; quia haec illius, non illa huius, fundamentum existit; siquidem Christus est causa promerens nostrae resurrectionis: Vnde a causa ad caufatum recte argumentum instituitur. Id ergo paucis hac vice agam, vt illius illationis apostolicae, a resurrectione nostra, ad resurrectionem Christi factae, rationem et nexum declararem, atque exponam.

Prae.

Praenoto, consentire interpretes in hoc omnes, quod, il-
 lo apostoli tempore, inter neoconuersos Corinthios vixerint
 tum, qui errores disseminarint, tum, qui illis essent infecti, aut
 certe aures praebuerint, praecise etiam in doctrina de resurre-
 ctione mortuorum vniuersali, sub seculi consummationem fu-
 tura, Non sine causa Ienim huius *Cap. XV.* initium apostolus
 facit fontica repetitione praecipuorum fidei Christianae arti-
 colorum; ad quos de Christi resurrectione veritatem non mo-
 do exserte refert, sed etiam doctrinam de fidelium futura re-
 surrectione, toto hoc capite, ex instituto, et plenius pertractan-
 di, occasionem ex illa desumit. Imo, commate 12 terse, et
 quasi mirabundus, quod inter rectius edoctos tamen non de-
 sint, qui errori, de non futura resurrectione, aures praebuerint,
 ait; *si Christus praedicatur (recipit se ad doctrinam euangelicam,*
qua ipsos imbuerat, et quam modo repetierat v. 4.) quod ex mor-
tuis resuscitatus sit, quomodo dicunt quidam inter vos, quod resur-
rectio mortuorum non sit? GROTIUS commentatur, quod sit
των ἀπὸ τῶν ἀδυνάτων, ἢ ὄντων ἢ ἐδεχόμενα. At vero, quinam illi
 fuerint, hunc errorem profitentes, et spargentes? de hoc apud in-
 terpretes non aequae constat. LOCKIUM h. l. *Hymenaeum et*
Philetum, quibus Paulus succenset, 2 *Tim. II.* 17. 18. erroris
 patronos coniciere, refert b. DN. I. C. WOLFIVS, in *Curis*
etc. ad h. l. Basilidem, Marcionem, Gnosticos, et quosdam eius aevi
 Philosophos, hunc errorem propugnasse, e patribus probat
 SVICERVS, *Thesauro Eccles. T. I. p. 319.* Quosdam conuer-
 sorum Corinthiorum e scholis *Epicuraeorum et Stoicorum* hunc er-
 rorem adoptasse, et, quia cum ratione sua doctrinam de resur-
 rectione vniuersali conciliare non potuerint, fouisse; alios et-
 iam a *Sadducaeis*, siquidem ecclesia e Iudaeis et conuersis Gen-
 tilibus constitit, errorem haurire potuisse, non sine proba-
 bilitate conicit S. Ven. DN. a MOSHEIM, in *der Erklarung*
des ersten Briefes Pauli an die Gemeine zu Corinthus, ad h. l. p. 909.
 Duplex autem viguit tum temporis error; alter: mortuorum
 resurrectionem non dari, tanquam rationi dissonam; alter: si
 quae in scriptura doceatur, esse allegoricam, et denotare tran-
 situm

fitum ab ethnicismo ad Christianismum, ideoque iam factam esse, non demum expectandam. *2 Tim. II, 18.* Horum errorum utrum apostolus h. l. potissimum respiciat? non satis liquet. Dominans quidem in ecclesia Corinthiaca non videtur fuisse, repens tamen cum non mediocri plurium periculo. Quosdam ergo dicentes: *resurrectionem esse nihil*, redarguit apostolus, et errore nondum captos contra eum munit, ostenso eiusdem in ipsam fidem eiusque fundamentum, non contemnendo influxu. Ulterius, apud plurimos interpretes contestatum est, apostolum, *v. 13 et 16*, disputandi causa, *καὶ τὸ ἀνθρώπων* adsumere falsam hypothesin, et ex illa, quid mali sequatur? ostendere; ita ergo inferre: *Quid si resurrectio mortuorum non est, neque Christus resuscitatus est*; idque repetere *v. 16*: quasi dicat: *si non datur, si impossibilis, si repugnans est, resurrectio mortuorum; sequitur, neque impossibilem esse resurrectionem Christi, quam tamen vobis annunciaui, et in vestra ad Christum conuersione, fundamenti loco posui. Falsum, ergo docui, DE I testis malae fidei sim, oportebit!* Quare hi interpretes, apostolum conclusione vti contendunt ab uniuersali ad particulare. WOLFG. MVSCVLVS hocce pluribus enunciat, in *Comment. in ambas epist. Pauli ad Corinth.* edit. *Basil. 1600. p. 256. ad h. l.* GROTIVS ad *h. l.* ita commentatur: *Sublato genere, tollitur species; est argumentum, ut Scholae dicunt, in Ferio, ideo adductum, ut conuicta falsitatis illatione et assumptione manifesta, nempe; Christum fuisse mortuum: perimatur propositio: nullum mortuum resurgere.* B. DN. D. I. C. SCHOMERVS, in *Exegeti ad epist. Pauli, ad h. l.* paucis his mentem exponit: *primum producit apostolus resurrectionem Christi, ut exemplum, quo probat, aliquam dari; deinde, ut causam resurrectionis nostrae, v. 21.* IAC. GVSSSETIVS, in *Vesperis Groeningianis, Colloq. V. p. 60.* Paulus Apostolus, ait, *Christi resurrectionem probat ex absurdis, quae sequuntur illius resurrectionis negationem!* Vir doctissimus ostendit, illationem Pauli, *v. 13, 14*, talem esse, ut argumenti consequentiam facile concederent Iudaei, Pagani, atque Athei (hodie etiam Deistae, aut, se in nihilum verti, et omnino esse desinere, sibi persuadentes; aut, cum EDELMANNO, tum resurrectionem, tum boni malique retributio.

tionem, in continua animarum transmigratione seu metem-
pychofi ponentes:) hinc, esse ad hominem formatam, et per-
tinere validissime ad Corinthios, Christi resurrectionem cre-
dentes, resurrectionem tamen mortuorum negantes. Idem
sentit D. IOACH. LANGIVS, *im Apostolischen Licht und
Recht, ad b. l.* Vereor autem, vt in Christum, eumque res-
uscitatum, vera cordis fide crediderint, qui cum mentis per-
suasione negarunt mortuorum resurrectionem. Apostolus
certe sermonem, et hanc suam illationem, non tam ad illos,
quos reuera iste error corruerat, dirigere videtur, quam po-
tius ad hos, qui cum talibus versabantur, infirmiores praefere-
rim, de quibus, ne eodem errore inficerentur, metuendum
erat. Ait enim: *quomodo dicunt quidam inter vos, resurrectionem
mortuorum esse nihil?* seque recipit ad saniores, quam ipsis
omnibus ab initio tradiderit, quam amplexi quoque essent, im-
mo, *in qua etiam persisterent, doctrinam v. i.* S. V. DN. a MOS-
HEIM omnium disertissime hanc apostoli argumentationem
tractat. Diuidit, *l. c. p. 339.* demonstrationem apostolicam in
binas partes, quod nempe apostolus *primo* assumat quasi erro-
rem inter Corinthios gliscentem, indeque, quanta absurda
sequantur? ostendat; *deinde* autem argumentum inuertat, ad-
sumendo, Christum, quod antea probauerat, vere resurre-
xisse, indeque demonstrat, resurrectionem mortuorum fide-
lium, a v. 20-28. De utroque demonstrationis modo asserit:
er sey recht künst- und regelmäsig. Falsas ex adsumta falsa thesi
(*non dari resurrectionem mortuorum*) consequentias ab apostolo
formari 1) *si non datur resurrectio mortuorum, vera etiam non est
resurrectio Christi,* 2) *si vero Christus non resurrexit, vana est, et
falsa, nostra praedicatio. v. 14* (explicatio huius consequentiae
est v. 15. 16.) 3) *ergo etiam fides vestra, scilicet in Christum sal-
uatorem et resuscitatum, vana, et falsa est, vosque ergo ad huc
estis in peccatis vestris, et qui in Christo obdormiuerunt, perire, v. 17.
18.* 4) *Ergo vos conuersi, in Christum, in hac vita tantum speran-
tes, essetis miseres omnibus hominibus, v. 19.* Haec vltima verba
laudatus DN. a MOSHEIM in hunc sensum exponit: quod,
cum huius seculi homines, resurrectionem ad meliorem vitam

nec credentes, nec sperantes, in hac vita genio indulgeant, cupiditates suas expleant, et seculi bonis, pro omni sua optatione, fruantur; Christianis ab iis omnibus sit abstinentum, et caro mortificanda. Hos iam, si aequae, ac illi, nullam, ad meliorem vitam, resurrectionem crederent, aut sperarent; vana doctrina, falsa fide, deceptos, sub reatu peccati manentes (redemptione non perfecta, nec Christo resuscitato) hinc nec quoad animam, nec quoad corpus, futurae alicuius beatitudinis participes, illis fore longe deterioris conditionis: siquidem etiam huius vitae deliciis, quibus alias frui potuissent, essent priuati. Adderem ego odia et persecutiones, propter Christum et eius doctrinam, ferenda; quae sane in hac vita remunerationem non inueniebant, in primitiua ecclesia autem confessores Christi ad mortem comitabantur, immo ipsam, cruentamque ipsi mortem conciliabant. Reliqua apud MOSHEIMVM plenius persecuta legantur, et comparetur *die freye Versetzung*, quam suae exegefi subnexuit *ibidem*. p. 961 sqq.

Ea, quae haecenus recensui, quamuis bene se habeant, et sensum argumenti apostolici: *si mortui non resurgunt, neque Christus resuscitatus est!* commodum tradant; tamen rem nondum exhaurire, et scopo apostoli facere satis mihi videntur. Iis certo non adspulor, qui argumenti apostolici, v. 13. et 16. alium nec usum, nec vim agnoscunt, quam, vt resurrectionem Christi ponat in exemplum possibilitatis resurrectionis in genere. Hanc enim qui fieri non posse putaret, ad resurrectionem Christi frustra ablegaretur; tum, quod periculum esset, ne et hanc, in specie, negaret, negata ea in genere, *Act. XVII. 32. XXVI. 8*; tum, quod non satis tuta illi videri posset conclusio a particulari ad vniuersalem. Qui enim Christum, DEI filium esse, concederet quidem; sed vniuersalem hominum resurrectionem non admitteret, concederet forte etiam, salua sua thesi, singulare quid, at nudis hominibus non sperandum, Christo contigisse: Obuerteret quoque hoc praecipue, Christum quidem resurrexisse; at, ab eius resurrectione, non destructo, putrefacto, et in cineres dissoluto corpore, cui anima

anima solum fuerit reddenda, non valere consequentiam ad instauranda omnium hominum corpora, in sepulcris putrefacta, in cineres versa, non modo plane destructa, verum etiam in aliorum hominum animantiumque, per commestionem vegetabilium, e dissolutorum corporum partibus, salibusque prognatorum, substantiam iterum versa. Rem ergo esse inter Christum, et alios homines, longe dissimillimam. Nodus enim, rationi nimis perplexus, quem solui cupit, is est: 1. Corporum solutorum particulae, siue per aërem, siue in terra dispersae, continuo motu in mundo rotantur, 2. Ab aliis corporibus viuis et animantibus, tum per aërem, tum per terrae fruges comestas, hauriuntur, 3. Corpora sic ex corporibus pristinis nutriuntur, et ex parte constituantur, 4. Hinc solutorum corporum humanorum partes in plura corpora humana successiue ingrediuntur, et ad plurius constitutionem faciunt, 5. Ergo non manent alicuius solius corporis propriae, sed multis erunt communes. 6. Ergo nec sufficientes nec aptae, vt omnium eidem corpori instaurando, deputentur; quia plurius propriae successiue fuerunt. Relinquitur ergo, eadem numero corpora omnia resurgere non posse. Hic iam olim fuit, et hodiernum est apud illos, qui ratiocinationibus omnia expedire, nec aliud, quam quod ratione concipiunt, credere volunt, dubiorum, contra resurrectionem obiectorum, quasi neruus. Quem an inciderit, nodumque soluerit S. R. Dn. Abbas SCHVBERTVS? scripto, quo statutum aliquod laboris pretium aliquando adeptus est, et quod extat sub tit. *Predigt von der Auferstehung der Todten. Ienae 1741*, aliis existimandum relinquo. Ad binas eius hypotheses praecipuas, quibus statuit 1) Omniscium DEVM mortem cuiusque in illo temporis articulo decreuisse, quo hominem praeuiderit, in suo corpore nihil habiturum esse, quod aliorum sit, aut fuerit, hominum aut animantium! *Zu solcher Zeit, in welcher sein Leib nicht den geringsten Theil von einem vormals besetzten Körper in sich haben wird,* 2) corpus non nisi in, et cum illa duntaxat, qua mortis tempore constitit, materia, resurrecturum esse: *Der Leib, oder die Materie nur soll auferstehen, welche die Seele, in der Stunde des Todes, verlassen hat!* Ad

has inquam duas hypotheses tota res redit. Quarum priori casus posset opponi duorum exercituum conflictantium, centum mille circiter hominum, in iuuentutis flore maximam partem constitutorum, quorum triginta millia occiderentur vtrimque. Quaestio nasceretur: an vlla probabilitate credi queat, hos omnes, illo temporis articulo mori, quo, vegeti quidem et faginati, aliorum tamen, quae olim vixerunt, animatorum corporum nullam amplius contineant particulam? Dubito! Posteriori obuerti posset: illa ratione, mortuos diuturno morbo emaciatos, marasmo confectos, phtisicos, e. g. ita aridos, vt ossibus, et cute sola subsistant, miserima illa tristi aridaque figura resurrecturos, et inter reliquos, velut spectra et spectacula, apparituros esse. Non ergo hanc, ad illud, de quo supra diximus, dubium euitandum, aut tollendum, viam atque methodum esse, mihi persuaferim. Putauerim etiam, de identitate resuscitandi corporis veritatem, quae non nisi generaliter in Scriptura, et a Theologis, docetur, non ad apices particularum, de quibus, quae, et quando ipsius corporis constitutiuae, an essentiales, ane temporariae, et accidentales sint, quis arbitrabitur? (cum et ipsis in sepulchro cadaueribus capilli, crines, et vagues adhuc crescant) curiosius extendi debere. Alias vereor, ne inter reuelationem, et rationem lites formentur, nulla humana perspicacia dirimendae. Sufficiat, redditum cuique iri suum, non essentialiter aliud, vel peregrinum, corpus; sed tale, quod quisque pro suo et eodem, quo in terris vixit, sine dubio recognoscet. Vltterius scrutari vanum est, supra vires, et cognoscendi principia; hinc, contra immensam Numinis et potentiam et sapientiam, temerarium.

A diuerticulo in viam redeo! Non puto, integram apostoli, in sua argumentatione, v. 13. et 16. mentem absolui, instituta praecise illatione *ab vniuersali ad particulare*; vt solum demonstrat per resurrectionem Christi, quam praedicauerat, absurditatem negationis alicuius resurrectiones in genere. Ipse enim nexus deriuatarum ex hac negatione consequentiarum, religionis essentialia euertentium, non obscure indicat, apostolum

lum non tam vt nudum disputatorem, quam potius vt ecclesiae doctorem, agere, et salutarem doctrinam exponere vberius. Quare, neutiquam reiectis negatisque, quae ad rem faciunt, reliquis, enucleationi argumenti apostolici v. 13. id vnum, quod subintellexisse interpretes reor, addi debere, existimo: apostolum nempe v. 13. id praecipue innuere, quod *resurrectio Christi et fidelium* (de horum autem sola, non de impiorum ad iudicium resurrectione, in toto hoc capite sermonem esse, contestatum est) *correlata sint, sic, vt altera sine altera nec stare, nec intelligi, nec credi queat, tamque arte cohaereant, vt non possit non admittere vel negare vnam, admissa vel negata altera.* Posito enim correlatorum vno, ponitur alterum; negato vno, negatur alterum. Rectissime in hunc finem apostolus ait: *Si non datur resurrectio fidelium, non datur, non credi potest, nullius vsus, et fructus est, resurrectio Christi!* Sicut ex altera parte: *Si non datur resurrectio Christi, non etiam datur resurrectio fidelium ad vitam aeternam, credi illa, et adstrui nequit, fundamento caret, non potest sperari.* Quare apostolicae illationis neruum et scopum non tam in *conclusionem ab vniuersali ad particulare, sed, in conclusionem a correlatorum vno ad correlatorum alterum, ponerem.* Qui doctrinam salutarem, quod per solam Christi resurrectionem parata nobis sit beata resurrectio, diuina fide credit, ille, quin resurrexerit Christus, dubitare nequit. Dubitans enim de causa, non posset non dubitare etiam de causato. Vicissim, qui diuina fide credit Christum resurrexisse, simpliciter etiam credere debet beatam resurrectionem fidelium, in quorum gratiam Christus resurrexit. *Io. XIV. 19. I Cor. XV. 22. 23. 26. 55. Rom. V. 12.* Dubitans enim de causato, quatenus causae causatum est, non potest non dubitare etiam de causa ipsa. Christus mortuus non est, nisi propter nos, et pro nobis; non resurrexit, nisi propter nos, propter nostram iustitiam, et vitam. Totus noster est; non sibi sed nobis meruit, missus in carnem, traditus in mortem. resuscitatus ex morte. *Act. III. 26.* Sicut enim, vt nobis similis et noster Godel esset, pro nobis pateretur et moreretur, carnem humanam adsumsit; ita quoque post mortem carnem retinuit, et e sepulcro gloriose eduxit, vt *dux vitae, et*

dormientium fidelium primitiae esset, nostram carnem baret, et ad similem gloriam eueheret, *1 Cor. XV. 49. Phil. III. 21.* Poteratne secus, absoluto satisfactionis opere, carnem adsumtam deponere, viuus tamen quoad animam humanam? Num, vt animae nostrae aeternâ per ipsum vita fruerentur, opus erat resurrectione, id est: corporis vita noua, et gloriosa? In carne autem rediuuium se demonstrauit; carnem voluit aeternum retinere. Cui alii fini, et quo alio documento, quam quod et nostra corpora resuscitare, in partem gloriofae suae vitae admittere, et, ex vtraque parte essentiali homo manens, in gloriosa vita nobiscum, pariter ex parte essentiali vtraque hominibus, suauissime, et visibiliter, conuersari vellet? Quem quâeso in finem solus Christus, in aeterno coelorum regno et gaudio, corpus gestaret, praesente nulla creatura corporea, fidelibusque suis fratribus corpore destitutis, et sola anima cum ipso viuentibus? Itaque, facta sui corporis restauratione gloriosa, signum dedit indubitatum, corpora etiam suorum fidelium restauratum iri; et resurrectionem illorum scopum et fructum esse suae resurrectionis, *1 Thess. IV. 14. Rom. II. 11.* Confirmatur, et declaratur hoc vberius ex illis Scripturae locis, quae docent, Christum, et fideles eius electos, *esse vnum mysticum. Eph. V. 21. 30. Col. I. 18. 1 Cor. VI. 17.* Mysticum hoc totale nec solo Christo, nec solis fidelibus, constituitur, sed vtrisque; ita, vt Christus caput sit, fideles membra; Caput, num sine membris, membra corporis viui, num sine capite esse possunt? Adeo vnum sunt totale mysticum: Christus, et fideles; vt electorum fidelium ne vnus desiderari in corpore mystico queat, nisi mancum illud debeat reputari. Atqui collectus fidelium numerus, quae est ecclesia, sub capite Christo, corpus eius spirituale, ita subsistit, vt Spiritus S. ecclesiam dignetur appellare: *plenitudinem Christi, plenitudinem eius, qui omnia in omnibus implet, Eph. I. 23.* Miratus saepe sum, Celeb. Dn. D. HEV. MANNVM, in sua N. T. versione, excellentiam hanc et summam honorificam ecclesiae adpellationem neglexisse, et verba fontis ita reddere maluisse: *welche sein Leib ist, vnd die völlige Wohnung dessen, der alles an allen Orten erfüllet!* Aliud est, Christum inha-

inhabitare fideles; quae tamen veritas hoc loco, et per vocem *πλήρωμα* non docetur; aliud, Christum mystici sui corporis, cuius ipse caput est, plenitudinem non habere, nisi per fideles electos omnes, velut totidem membra, quorum, si vel vnicum, quod tamen fieri non potest, ex numero omnium deficeret, corpus ipsum spirituale totalitatem, perfectionem, plenitudinem, amitteret. Vid. Io. VI. 39. Abstineo a pluribus, quamvis solationum thesauri vberissimi e sola hac honorificentissima denominatione possint depromi.

Id ergo ex haecenus dictis conficitur, quod, quemadmodum caput et membra sunt correlata, non diuellenda; ita etiam correlata sint Christus et fideles, Christi item resurrectio et fidelium resurrectio; nec, a resurrectione fidelium, ceu membrorum, ad resurrectionem Christi, tanquam capitis, minus tuto, valide, et euidenter, quam, a resurrectione Christi, capitis, ad resurrectionem fidelium, eius membrorum, concludatur. Patet, vnam ex altera cognosci, sequi, et probari. Et horsum puto abire mentem et scopum apostoli, loco citato, v. 13, dicentis: *Si mortui (fideles) non resurgent, neque resuscitatus est Christus!* Idem vtriusque resurrectionis vinculum, et, quod, qui vnam credat, aut neget, etiam debeat alteram, aut credere, aut negare, fatetur B. D. IO. FRANCISCVS BVDDEVS, in *Meditatione paschali, originem doctrinae de resurrectione mortuorum vindicante*, quae habetur in eiusdem *Meditationibus sacris, Num. VII. p. 102.* Saepius laudatus Theologus, DN, a MOSHEIM l. c. p. 939. digitum ad idem hoc intendit, prouocans ad similitudinem fidelium cum Christo, quam Scriptura S. saepius doceat, *Der Apostel meldet nicht, ait, was für eine Verbindung zwischen der Auferstehung der Gläubigen, und der Auferstehung Christi, sey? Es ist nicht schwer, die Meinung des Apostels einzusehen. Die Gläubigen werden in allen Stücken ihrem Haupte Iesu Christo ähnlich: sie leyden mit ihm, sie sterben mit ihm, sie stehen mit ihm auf, sie werden mit ihm in den Himmel versetzt. Was also Christo wiederfahren, das wiederfähret auch seinen Heiligen; und was diesen nicht wiederfahren wird, dürfen wir auch bey Christo nicht suchen,*

phen. Egregia haec! quamvis non sine omni restrictione sumenda; ulterius autem Vir summus non pergit. Ad frequentias ex vnitatem mysticam, et relationem Christi, et fidelium inter se, qua ille caput est, hi eius membra sunt, hoc loco magis attendit, et argumentum apostoli inde exponit MATTHAEVS POOLE, Theologus Anglicus, in *Adnotationibus in uniuersa biblia*, anglice scriptis, ad h. l. Et ERASMVVS ROT. in *Paraphr. ad N. T. ad h. l.* Quorsum enim, scribit, adtinebat, ducem, et caput nostrum resurgere, nisi, ut praecius membrorum suorum resurrectionem, adpareret, viamque nobis omnibus aperiret. Sufficiant haec!

Nil superest, Ciues Honoratissimi! quam, ut Vos exhorter, ut triumphantem vitae ducem, e sepulcro, ad perennem vitam et gloriam, prodeuntem, fide laetabundi, et, eidem, pro partibus Vobis tot beneficiis, grata mente obstricti, amplectamini, victoriam eius canatis, in spiritu exultetis, et, de Vestra cum DEO, per ipsum facta, conciliatione certi, Vos totos ipsi tradatis. Viuite illius in honorem et obsequium, qui, ut aeternum viueretis, mortem deuicit, et in lucem produxit vitam et incorruptionem. 2 *Timoth. I. 10.* Ita fiet, ut, die gloriosissimi sui aduentus, vestra etiam, sua voce, corpora e sepulcris suscitauerit, Vosque suae victoriae, vitaeque in coelis gloriosae fecerit participes. Caput enim trahet post se membra, et Christus vult, ut, ubi ipse est, et illi sint, quos ei pater dedit. *Iob. XVII. 24.*

P. P.

SVB SIGILLO ACADEMIAE

FER. I. PASCHALI. AO. MDCCLII.

64199

AB 64 199

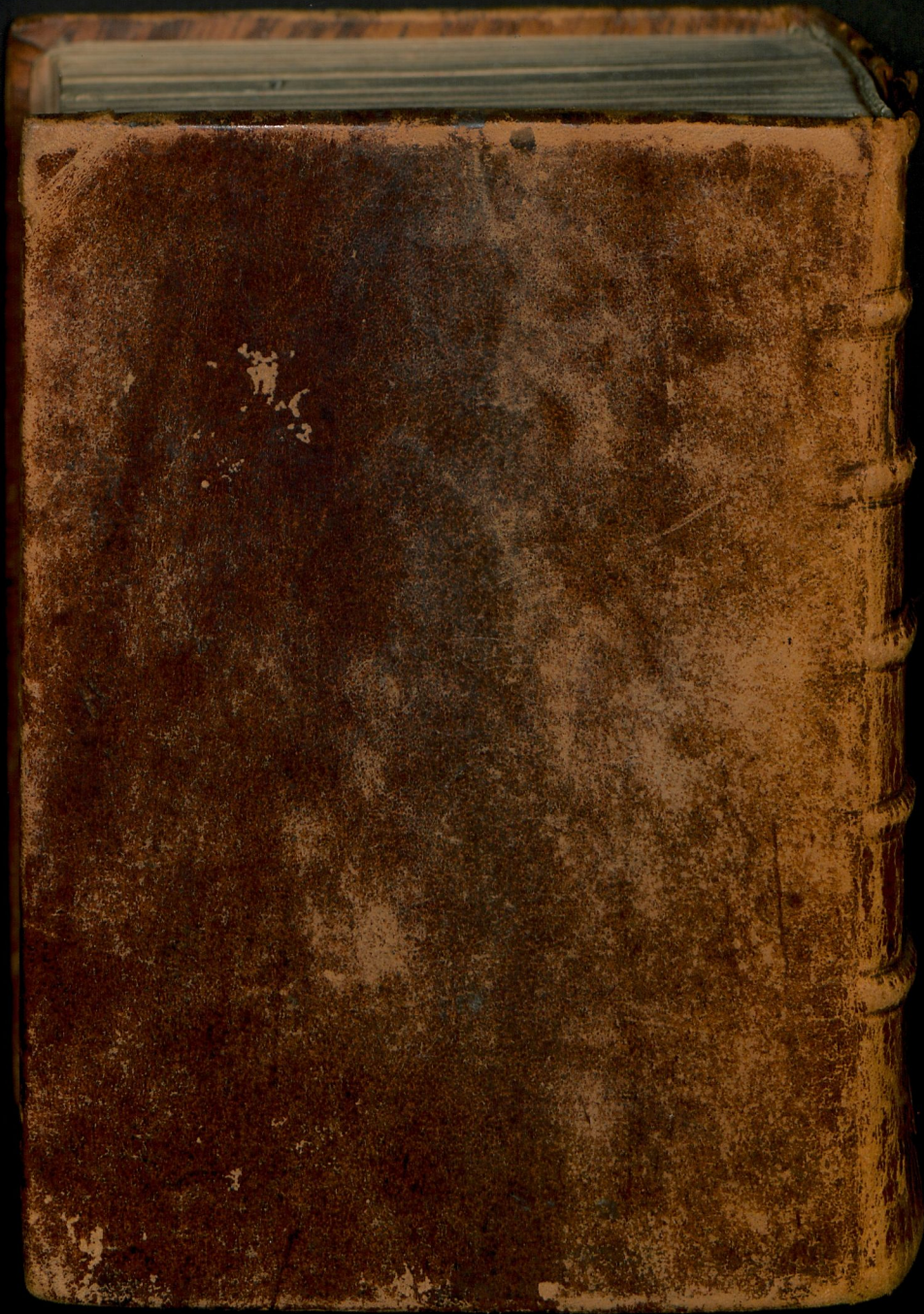
ULB Halle 3
001 970 631

TA → 2c

VD 17

f

ACADEMIÆ MAGNIFICENTISSIMO;
 O PRINCIPE AC DOMINO,
FRIDERICO,

PIPE HEREDITARIO
 S MECLENBURGICI,
 ORVM, SVERINI, AC RACEBURGI;
 ITE SVERINENSI,
 T STARGARDIAE TERRARVM
 DOMINO,
 PIPE, AC DOMINO
 NGE CLEMENTISSIMO,

VM PASCHALE
 TIONI CHRISTI SACRVM,
 ONSVETO INDICIT,
 ILLVDQVE
 VOTA MENTE, CELEBRANDVM
S A C A D E M I C I S
 RATIONE OFFICII,
 ER COMMENDAT,
 SIMVL ETIAM,
 CONCLVSIONE,
 RVM RESVRRECTIONE

AD
TIONEM CHRISTI,

A. I COR. XV. 13. 16.

CA COMMENTATVR
 IAE PRO-RECTOR
NRICVS BECKER,
 THEOL. D. ET P. P. O.

ROSTOCHII,
 SEREN. DVCS AVL. & ACAD. TYPOG.